

Gmina Miejska Turek

**INFORMACJA O PRZEBIEGU WYKONANIA BUDŻETU
MIASTA TURKU
ZA I PÓŁROCZE 2018r.**

Turek, dnia 29.08.2018r.

CZĘŚĆ OPISOWA

Uchwalona kwota dochodów budżetowych na rok 2018 w wysokości 112.848.275,- zł została zwiększona do kwoty **121.721.688,53 zł**, wykonanie **60.656.439,38 zł**, co stanowi 49,83 % planu.

	Plan na 01.01.2018r	Plan na 30.06.2018r.	Wykonanie
Dochody bieżące	109.673.572,00	110.216.559,53	59.888.589,03
Dochody majątkowe	3.174.703,00	11.505.129,00	767.850,35
Dochody ogółem	112.848.275,00	121.721.688,53	60.656.439,38

Uchwalona kwota wydatków budżetowych na rok 2018 w wysokości 116.704.887,- zł została zwiększona do kwoty **128.390.300,53 zł**, wykonanie **55.627.724,93 zł**, co stanowi 43,33 % planu.

	Plan na 01.01.2018r	Plan na 30.06.2018r.	Wykonanie
Wydatki bieżące	103.356.682,00	105.050.862,53	52.259.980,42
Wydatki majątkowe	13.348.205,00	23.339.438,00	3.367.744,51
Wydatki ogółem	116.704.887,00	128.390.300,53	55.627.724,93

W wyniku realizacji budżetu roku 2018 półrocze zamknięto nadwyżką w wysokości **5.028.714,45 zł**.

Planowane przychody budżetu –10.512.000,- zł (z emisji obligacji komunalnych– 7.700.000,- zł, z tytułu wolnych środków, o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych – 2.812.000,- zł), wykonano w wysokości 4.675.606,84 zł z tytułu wolnych środków pozostałych na rachunku gminy na 31.12.2017 r. W I półroczu 2018 r. nie emitowano obligacji.

Rozchody budżetu, planowane w wysokości 3.843.388,- zł wykonano w wysokości 221.694,- zł z tytułu spłaty zaciągniętych pożyczek.

DOCHODY

Dz.	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	%
010	Rolnictwo i łowiectwo	10.010,65	10.010,65	100,00
150	Przetwórstwo przemysłowe	565.000,00	281.659,42	49,85
600	Transport i łączność	975.396,00	20.988,01	2,15
700	Gospodarka mieszkaniowa	6.570.813,00	3.097.298,80	47,14
710	Działalność usługowa	234.874,00	129.151,74	54,99
750	Administracja publiczna	465.809,00	259.298,41	55,67
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i sądownictwa	5.780,00	2.892,00	50,03
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	50.338.375,00	26.311.397,18	52,27
758	Różne rozliczenia	17.873.561,88	10.631.258,57	59,48
801	Oświata i wychowanie	2.795.622,00	1.250.801,66	44,74
851	Ochrona zdrowia	0,00	191,00	
852	Pomoc społeczna	2.127.124,00	1.553.650,46	73,04
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	215.827,00	100.425,52	46,53
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	19.200,00	19.200,00	100,00
855	Rodzina	24.037.664,00	11.911.450,05	49,55
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14.407.232,00	4.478.310,27	31,08
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6.000,00	0,00	0,00
926	Kultura fizyczna	1.073.400,00	598.455,64	55,75
	Ogółem	121.721.688,53	60.656.439,38	49,83

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo

Plan 10.010,65 zł, wykonanie 10.010,65 zł.

Była to planowana i otrzymana kwota dotacji celowej na wypłatę producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w pierwszym okresie płatniczym 2018 r.

Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe

Plan 565.000,- zł, wykonanie 281.659,42 zł.

Obejmuje wpływy z tytułu opłat za wynajem pomieszczeń biurowych i produkcyjnych w Tureckim Inkubatorze Przedsiębiorczości (185.901,62 zł), wpływy z usług świadczonych przez inkubator (79.624,64 zł), wpłacone odsetki od nieterminowych wpłat należności (269,70 zł), zwrócone koszty odzyskiwania należności, zwrot kosztów sądowych (15.863,46 zł). Wpływy miesięczne uzyskiwane przez Gminę z tytułu najmu powierzchni w TIP kształtują się na stałym poziomie, co świadczy o ciągłym zainteresowaniu podmiotów gospodarczych korzystaniem z pomieszczeń obiektu. Utrzymanie wpływów na obecnym poziomie pozwoli na wykonanie zakładanego obecnie planu dochodów.

Dział 600 – Transport i łączność

Plan 975.396,- zł, wykonanie 20.988,01 zł,

Planowane i wykonane dochody w tym dziale obejmują:

	<u>Plan</u>	<u>Wykonanie</u>
- pomoc finansowa Powiatu Tureckiego na utrzymanie dróg gminnych	30.669,-	0,-
- kary za niewywiązanie się z warunków umowy	12.972,-	20.175,-
- zwrot wydatków z roku ubiegłego (budowa oświetlenie drogowego)	0,-	813,01
- dotacja z budżetu państwa na budowę ul. Kaczmarzkiego	931.755,-	0,00

Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa

Plan 6.570.8130,-zł, wykonanie 3.097.298,80 zł, w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste i trwałe zarząd oraz służebności gruntowe	380.000,-	291.119,67

- wpływy z czynszów i dzierżawy mienia komunalnego	2.046.600,-	972.671,96
- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	10.000,-	12.299,-
- wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego	1.000.000,-	268.855,74
- wpływy z usług / są to głównie opłaty za media dostarczane do lokali komunalnych, opłaty za wywóz nieczystości/	2.300.000,-	1.056.483,08
- nawiazka na rzecz Gminy Miejskiej Turek za spowodowanie pożaru	2.400,-	1.100,00
- odsetki od nieterminowych wpłat w/w należności	30.000,-	27.357,68
- dofinansowanie z Funduszu Dopłat do budowy budynków komunalnych z lokalami socjalnymi	607.192,-	300.000,00
- zwrot kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego	50.000,-	20.235,20
- zwrot nadpłat za 2017 rok przez wspólnoty mieszkaniowe	139.621,-	139.621,02
- pozostałe dochody / kaucje mieszkaniowe zwrot kosztów odzyskiwania należności, kara za niewywiązanie się z warunków umowy	5.000,-	7.555,45

W ramach realizacji dochodów majątkowych w I półroczu dokonano sprzedaży 11 lokali mieszkalnych za kwotę 231.873,20 zł. Z tytułu zwrotu bonifikaty udzielonej przy sprzedaży mieszkania wpłynęła kwota 460,64 zł, a z tytułu sprzedaży dokonanej w latach ubiegłych wpłynęły raty w wysokości 19.108,80 zł. Zbyto 5 nieruchomości gruntowych w drodze bezprzetargowej za kwotę 17.413,10 zł.

Wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego będą realizowane w II półroczu. Planowana jest w szczególności sprzedaż kolejnych lokali mieszkalnych. Ponadto gmina oferuje do sprzedaży nieruchomości gruntowe oraz nieruchomości położone w Tureckiej Strefie Inwestycyjnej.

Wpływ pozostałej części dofinansowania przyznanego gminie w ramach Funduszu Dopłat BGK na budowę budynków z lokalami socjalnymi planowany jest na II półrocze po zakończeniu robót budowlanych.

Dział 710 – Działalność usługowa

Plan 234.874,- zł, wykonanie 129.151,74 zł

Obejmuje wpływy z opłat cmentarnych pobieranych wg obowiązującego cennika, dotyczących cmentarza przy ul. Chopina oraz cmentarza w Słodkowie Kolonii (102.671,22 zł), odsetki od nieterminowo wnoszonych opłat (26,57 zł), dotację Wojewody Wielkopolskiego na utrzymanie grobów wojennych (20.000,- zł), dotację Gminy Turek na utrzymanie cmentarza w Słodkowie Kolonii – 4.874,31 zł, zwrot wydatków z roku poprzedniego (podatek VAT) – 1.579,64 zł.

Dział 750 - Administracja publiczna –

Plan 465.809,- zł, wykonanie 259.298,41 zł, w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- z tytułu usług dotyczących administrowania pomieszczeniami biurowymi	103.000,-	29.014,96
- dotacja z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie / na utrzymanie administracji wykonującej zadania zlecone/	263.386,-	131.694,00
- dotacja na „ Opracowanie Programu rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Turek”	76.766,-	76.765,42
- różne dochody /zwroty wydatków z lat ubiegłych, 5% od dochodów należnych budżetowi państwa, wynagrodzenie płatnika, odszkodowania, zwrot kosztów sądowych/	8.957,-	14.164,99
- odsetki	0,-	1,50
- zwrot kosztów upomnień, kosztów egzekucyjnych	8.000,-	4.583,29
- wpływy z najmu realizowane przez MZOSZiP	5.700,-	3.073,50
- odsetki realizowane przez MZOSZiP	0,-	0,75

Dział 751 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Plan 5.780,-zł, wykonanie 2.892,00 zł.

Dochody wykonane w tym dziale obejmują dotację celową z budżetu państwa na aktualizację rejestru wyborców.

Dział 756 - Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem

Plan 50.338.375,- zł, wykonanie 26.311.397,18 zł, w tym:

Wpływy z podatku opłacanego w formie karty podatkowej

Planowana kwota wynosi 110.000,-zł , wykonanie 48.806,40 zł tj. 44,37 %.

Podatek ten był przekazywany na rachunek gminy przez Urząd Skarbowy w Bydgoszczy.

Podatek od nieruchomości od osób prawnych i fizycznych

Plan 19.100.000,-zł , wykonanie 10.782.917,30 zł, tj. 56,46 %.

Kwota zaległości z tytułu podatku od nieruchomości na dzień 30.06.2018r. wynosi 2.105.783,44 zł, z tego trudno ściągalne zaległości podatkowe na kwotę 1.553.950,07 zł zostały zabezpieczone hipoteką.

Podatek rolny od osób prawnych i fizycznych

Planowana kwota wynosi 50.470,-zł, wykonanie 37.429,29 zł, tj. 74,16 %

Zaległości z tego tytułu na dzień 30.06.2018 r. wynoszą 1.626,32 zł.

Ze względu na zwrot nadpłaty w wysokości 1.174,- zł jednemu z podatników, wykonanie podatku od osób prawnych wykazano w wartości ujemnej -708,00 zł.

Podatek leśny

Kwota planu 400,-zł , wykonanie 363,84 zł, tj. 90,96 %.

Podatek od środków transportowych od osób prawnych i fizycznych

Planowana kwota podatku 540.000,-zł, wykonanie 254.435,03 zł, tj. 47,12 %.

Kwota zaległego podatku na dzień 30.06.2018 r. wynosi 663.941,68 zł, z tego zabezpieczono wpisem na hipotekę 582.902,38 zł.

Podatek od spadków i darowizn

Zaplanowana kwota dochodów z tego tytułu, wyszacowana na podstawie wykonania lat ubiegłych wynosi 100.000,-zł, wykonanie 26.937,77 zł tj. 26,94 %.

Podatek ten był realizowany i przekazywany na rachunek gminy przez Urząd Skarbowy w Bydgoszczy. Gmina nie ma wpływu na wysokość wpływów uzyskiwanych z tego podatku.

Podatek od czynności cywilnoprawnych /od osób prawnych i fizycznych /

Plan 1.010.000,-zł, wykonanie 551.825,65 zł, tj. 54,64 %.

Podatek przekazywany jest do kasy gminy za pośrednictwem Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy.

Wysokość wpływów uzyskiwanych w I półroczu pozwala przypuszczać, że zakładany plan zostanie przekroczony.

Wpływy z opłaty targowej

Kwota planu 70.000,-zł, wykonanie 19.152,00 zł, tj. 27,36 %.

Wpływy z opłaty targowej kształtują się na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego. Kwota należności za miesiąc czerwiec wynosi 6.158,00 zł.

Wpływy z opłaty skarbowej

Planowana kwota wpływów z opłaty skarbowej wynosi 400.000,-zł, wykonanie 217.763,24 zł tj. 54,44 %.

Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż alkoholu

Plan 660.000,-zł, wykonanie 501.044,47 zł, tj. 75,92 %.

Opłaty te są wnoszone w trzech ratach. W II półroczu nastąpi płatność trzeciej, ostatniej raty opłat.

Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jst na podstawie odrębnych ustaw

Plan 520.000,-zł, wykonanie 371.782,74 zł, tj. 71,50 %.

Kwota wykonanych dochodów obejmuje wpływy z opłat planistycznych i adiacentowych, opłat parkingowych oraz opłat za zajęcie pasa drogowego.

Na dzień 30.06.2018r. zaległości z tytułu tych opłat wynosiły 17.363,86 zł.

Wpływy z opłat za koncesje i licencje, pozostałych opłat

Z powyższego tytułu wykonano nieplanowane dochody w wysokości 25,00 zł.

Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat

Planowana kwota odsetek wynosiła 69.000,-zł, wykonanie 72.934,52 zł.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Plan 26.758.505,-zł, wykonanie 12.904.405,00 zł tj. 48,23 %.

Z uwagi na fakt, że wysokość przekazywanych przez Ministerstwo Finansów udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych jest zwykle wyższa w II półroczu, można szacować, że przyjęty plan dochodów z tego tytułu zostanie wykonany.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Plan 950.000,-zł, wykonanie 521.574,93 zł tj. 54,90 %.

Realizacja dochodów przebiega zgodnie z planem, a wysokość wykonania pozwala zakładać, że plan dochodów z tytułu udziałów w CIT zostanie wykonany. Gmina nie ma bezpośredniego wpływu na wysokość uzyskiwanych udziałów w podatku CIT, jednak zwykle są one wyższe w II półroczu.

Dział 758 - Różne rozliczenia

Plan 17.873.561,88 zł, wykonanie 10.631.258,57 zł tj. 59,48 %, w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- część równoważąca subwencji ogólnej	97.829,-	48.912,00
- część oświatowa subwencji ogólnej	16.915.226,-	10.409.368,00
- odsetki od środków na rachunkach bankowych	80.000,-	51.821,06
- dotacja z budżetu państwa refundująca poniesione w 2017 r. koszty realizacji zadań zleconych	2.401,88	
- pozostałe wpływy (z tytułu rozliczenia podatku VAT za lata ubiegłe, zwrot wydatków z lat ubiegłych, opłata produktowa z rozliczenia lat ubiegłych)	100.000,-	101.721,75
- środki z niewykorzystanych w terminie wydatków niewygasających	678.105,-	19.341,76
- wpływy do wyjaśnienia do rozliczenia w kolejnych okresach sprawozdawczych	0,-	94,00

Z uwagi na fakt, że termin wykorzystania środków na zadania ujęte w wykazie wydatków niewygasających z upływem roku 2017r. upłynął 30.06.2018r., środki niewykorzystane w tym terminie na wydatki niewygasające wpłynęły do budżetu 02.07.2018 r.

Dział 801 - Oświata i wychowanie

Plan 2.795.622,- zł, wykonanie 1.250.801,66 zł, tj. 44,74 % w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- środki pozostałe na wydzielonych rachunkach szkół i przedszkoli na 31.12.2017 r.	8.232,-	8.230,99
- dotacja z budżetu państwa na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego	1.141.210,-	570.606,00
- odsetki bankowe od środków na rachunkach jednostek oświatowych oraz odsetki od nieterminowych wpłat	0,-	54,91
- dotacje z gmin na pokrycie kosztów dotacji udzielanych na dzieci do lat 5 w przedszkolach niepublicznych	350.000,-	302.438,38

- środki z gmin na pokrycie kosztów wychowania przedszkolnego dzieci do lat 5 w przedszkolach publicznych	302.000,-	303.431,13
- dotacje na zakup wydawnictw do bibliotek w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa	12.000,-	12.000,00
- zwrot wydatków z roku 2017r.	0,-	87,45
- środki na realizację programu: Podniesienie jakości kształcenia w Szkole Podstawowej Nr 5 w Turku,	3.966,-	4.067,20
- środki na realizację programu: „Odkrywczó, eksperymentalnie i aktywnie” – rozwój bazy szkolnej w Gimnazjum Nr 2	957.184,-	28.867,45
- środki na realizację projektu: „Rozwój kompetencji językowych” w Szkole Podstawowej Nr 5	9.235,-	9.234,45
- pomoc finansowa Powiatu Tureckiego na realizację nauki języka niemieckiego w klasach I-III	11.400,-	11.400,00
- zwrot dotacji niewykorzystanej (zakup podręczników)	395,-	383,70

Projekt „Odkrywczó, eksperymentalnie i aktywnie” – rozwój bazy szkolnej w Gimnazjum Nr 2 został zakończony. Gmina rozliczyła projekt i wystąpiła do Zarządu Województwa Wielkopolskiego z wnioskiem o refundację poniesionych wydatków. Obecnie wniosek jest weryfikowany. W II półroczu przewidziany jest wpływ środków zewnętrznych refundujących wykonanie zadania.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

Plan 0,- zł, wykonanie 191 zł z tytułu zwrotu wydatków poniesionych w roku 2017 na zakup usług medycznych.

Dział 852 - Pomoc społeczna

Plan 2.127.124,- zł, wykonanie 1.553.650,46 zł, tj. 73,04 % w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- dotacja celowa z budżetu państwa na utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy	349.968,-	174.984,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na opłacenie składek na ubezpieczenia zdrowotne świadczeniobiorców	134.827,-	71.000,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na zasiłki i zapomogi dla podopiecznych	1.035.908,-	807.700,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na sfinansowanie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	116.376,-	89.300,00
- wpływy własne z usług opiekuńczych	120.000,-	75.477,87

- dochody związane z realizacją zadań zleconych	540,-	234,33
- dotacja celowa z budżetu państwa na utrzymanie MOPS	199.314,-	107.317,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki	7.500,-	7.500,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na dożywianie dzieci	104.342,-	64.596,00
- dotacja na realizację zadań w ramach programu Senior+	24.828,-	18.621,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na wypłatę dodatku energetycznego	3.150,-	3.150,00
- wpływy ze zwrotu dotacji /zwrot nienależnie pobranych w latach ubiegłych świadczeń z pomocy społecznej, zwrot niewykorzystanej dotacji przez stowarzyszenie/	26.000,-	2.992,87
- wpływy z usług świadczonych przez MOPS	200,-	195,60
- kara za niewywiązanie się z umowy na świadczenie usług	0,-	126.453,60
- wpływy z różnych dochodów / wynagrodzenie płatnika ZUS /	650,-	603,23
- odsetki realizowane przez MOPS	0,-	4,60
- zwrot wydatków z roku poprzedniego	3.521,-	3.520,36

Dotacje z budżetu państwa przekazane na wypłaty zasiłków stałych zabezpieczyły potrzeby gminy w I półroczu. W II półroczu gmina oczekuje na zwiększenie planu dotacji na te zadania i przekazanie z budżetu państwa środków umożliwiających realizację tego zadania.

Stosowne zapotrzebowania zostały przekazane przez gminę do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Gmina pozyskała i zawarła umowę na realizację projektu w ramach programu wieloletniego Senior +. Środki na realizację tego zadania wpływają systematycznie na rachunek gminy.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Plan 215.827,- zł, wykonanie 100.425,52 zł, tj. 46,53 %

obejmuje środki unijne (89.854,41 zł) oraz dotacje z budżetu państwa (10.571,11 zł) na projekt: „Poprawa dostępu i rozszerzenie usług opiekuńczych i asystenckich oraz usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w Powiecie Tureckim”. Projekt będzie realizowany do 2019 r. Wpływ pozostałych środków planowany jest na II półrocze.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza

Plan 19.200,- zł, wykonanie 19.200,00 zł, obejmuje planowaną i otrzymaną dotację z budżetu państwa na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.

Dział 855 – Rodzina

Plan 24.037.664,- zł, wykonanie 11.911.450,05 zł, tj. 49,55% planu, w tym:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- dotacja celowa z budżetu państwa na wypłatę Świadczeń w ramach programu Rodzina 500+	16.130.183,-	7.409.797,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na wypłatę świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	7.521.634,-	4.262.577,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na obsługę rządowego programu dla rodzin wielodzietnych	547,-	547,00
- dotacja celowa z budżetu państwa na realizację rządowego programu „Dobry Start”	17.000,-	17.000,00
- wpływy ze zwrotu dotacji /zwrot nienależnie pobranych w latach ubiegłych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz pobranych w ramach programu Rodzina 500+/ - odsetki od dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem /odsetki od nienależnie pobranych w latach ubiegłych świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz pobranych w ramach programu Rodzina 500+/ - koszty upomnienia - usługi realizowane przez Żłobek - dotacja z gmin na pokrycie kosztów dotacji przekazywanej do żłobka niepublicznego na dzieci będące mieszkańcami tych gmin - dotacje z gmin na pokrycie kosztów dotacji przekazywanej dla niepublicznego klubu dziecięcego na dzieci będące mieszkańcami tych gmin - odsetki realizowane przez Żłobek - dochody związane z realizacją zadań zleconych	87.900,-	42.952,73
	17.900,-	3.653,34
	500,-	142,80
	90.000,-	44.792,50
	100.000,-	71.500,00
	2.000,-	0,00
	0,-	73,32
	70.000,-	58.414,36

Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Plan 14.407.232,- zł, wykonanie 4.478.310,27 zł, tj. 31,08 %, z tego:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska	2.500.000,-	2.216.253,54
- opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	4.700.000,-	2.251.124,78
- odsetki od nieterminowo uiszczanych należności	0,-	1.789,00
- dotacja z WFOŚiGW w Poznaniu na renowację parku	18.200,-	0,00
- zwrot wydatków z roku ubiegłego	0,-	2.176,30
- wpłacone koszty upomnienia	0,-	1.670,40
- nałożone kary (z tytułu wycinki drzew, zniszczenia mienia, niewypełnienia obowiązków sprawozdawczych)	0,-	2.207,65
- nałożone kary z tytułu niewywiązania się z warunków umowy	0,-	1.002,20
- sprzedaż drewna	0,-	2.086,40
- wpłaty mieszkańców stanowiące partycypację w kosztach realizacji projektu: Energia słoneczna dla domu- wykonanie mikroinstalacji fotowoltaicznych i solarnych na potrzeby mieszkańców Gminy Miejskiej Turek	1.800.000,-	0,00
- środki unijne na realizację zadania: : Energia słoneczna dla domu	5.389.032,-	0,00

W I półroczu gminie przyznano dotację z WFOŚiGW w Poznaniu na rewaloryzację zabytkowego parku dworskiego. Zadanie zostało wykonane. Wpływ dotacji przewidziany jest na II półrocze, po zaakceptowaniu rozliczenia przez WFOŚiGW.

Z uwagi na obowiązujące terminy uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska dotyczące emisji w roku 2017 przypadające w I półroczu, planowane opłaty wykonano na poziomie 88,65 %.

W maju 2018 r. gmina podpisała z Zarządem Województwa Wielkopolskiego umowę na dofinansowanie realizacji projektu Energia słoneczna dla domu - wykonanie mikroinstalacji fotowoltaicznych i solarnych na potrzeby mieszkańców Gminy Miejskiej Turek, a następnie ogłosiła przetarg na realizację zadania. Wykonanie projektu i wpływ dofinansowania przewidziany jest na II półrocze.

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Plan 6.000,- zł , wykonanie 0,- zł obejmuje pomoc finansową Powiatu Tureckiego i Gminy Dobra na realizację wydawnictwa „Życiorysy lokalne” w ramach serii Bibliotheca Turcoviana.

Dział 926 - Kultura fizyczna

Plan 1.073.400,- zł , wykonanie 598.455,64 zł, tj. 55,75 % z tego:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- dochody z tytułu najmu pomieszczeń w obiektach administrowanych przez OSIR oraz dzierżawy terenu,	135.000,-	84.754,14
- wpływy z usług	802.000,-	374.935,11
- wpływy z różnych dochodów/ zwrot podatku VAT z roku ubiegłego/	0,-	2.250,05
- odsetki realizowane przez OSIR	0,-	116.34
- dotacja z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na modernizację stadionu 1000-lecia	136.400,-	136.400,00

WYDATKI

Dz.	Nazwa działu	Plan	Wykonanie	%
010	Rolnictwo i łowiectwo	11.020,65	10.706,54	97,15
150	Przetwórstwo przemysłowe	604.000,00	356.083,81	58,95
600	Transport i łączność	8.636.000,00	1.419.559,34	16,44
630	Turystyka	5.000,00	5.000,00	100,00
700	Gospodarka mieszkaniowa	9.092.005,00	3.530.353,86	38,83
710	Działalność usługowa	1.483.374,00	122.234,23	8,24
750	Administracja publiczna	10.414.272,88	5.293.307,48	50,83
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej kontroli i sądownictwa	5.780,00	1.316,06	22,77
752	Obrona narodowa	3.542,00	2.227,10	62,88
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	133.600,00	63.277,70	47,36
757	Obsługa długu publicznego	800.000,00	377.151,41	47,14
758	Różne rozliczenia	1.164.349,00	83.272,25	7,15
801	Oświata i wychowanie	32.337.498,00	17.604.338,34	54,44
851	Ochrona zdrowia	863.978,00	505.972,23	58,56
852	Pomoc społeczna	7.807.084,00	3.857.123,83	49,41
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	180.986,00	98.123,53	54,22
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	1.420.803,00	730.291,69	51,40
855	Rodzina	25.416.516,00	11.647.421,56	45,83
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	17.871.721,00	4.793.288,49	26,82
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3.241.650,00	1.653.454,02	51,01
926	Kultura fizyczna	6.897.121,00	3.473.221,46	50,36
	Ogółem	128.390.300,53	55.627.724,93	43,33

Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo

Plan 11.020,65 zł, wykonanie 10.706,54 zł,

Wydatki bieżące w tym dziale zostały poniesione na opłacenie składki na Izby Rolnicze – 695,89 zł oraz koszty zwrotu producentom rolnym części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w pierwszym okresie płatniczym 2018 r. – 10.010,65 zł.

Wykonanie składek na izby rolnicze poniżej 2% wykonanego podatku rolnego wynika z wpłat podatku realizowanych po upływie terminu II raty tj. po 15 maja 2018r.

Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe

Plan 604.000,- zł, wykonanie 356.083,81 zł

obejmuje wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem Tureckiego Inkubatora Przedsiębiorczości, z tego płace i pochodne pracowników realizujących zadania inkubatora – 148.449,51 zł, pozostałe wydatki (energia, olej opałowy, zakup materiałów i usług, odpis na ZFŚS) - 207.634,30 zł.

W maju 2018 r. upłynął okres trwałości projektu polegającego na budowie inkubatora i w związku z tym gmina może zmniejszyć skład osobowy realizujący obsługę obiektu, deklarowaną w okresie trwałości projektu. Z uwagi na zmniejszenie ilości etatów w inkubatorze od II półrocza 2018 r. ponoszone będą znacznie niższe koszty wynagrodzeń i pochodnych. Finansowanie większej ilości etatów w I półroczu wpłynęło na wykonanie wynagrodzeń na dzień 30.06.2018 r. powyżej 50% wskaźnika upływu czasu.

Dział 600 – Transport i łączność

Plan 8.636.000,- zł, wykonanie 1.419.559,34 zł, w tym:

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	462.400	114.618,99
Wydatki majątkowe	8.173.600	1.304.940,35

Wydatki bieżące poniesiono na utrzymanie dróg gminnych i wewnętrznych. Wydatki obejmowały remonty częściowe jezdni i chodników, utrzymanie dróg gruntowych gminnych, utrzymanie oznakowania pionowego i poziomowego.

W zakresie zadań inwestycyjnych w I półroczu poniesiono wydatki na budowę układu komunikacyjnego w rejonie ulic 650-leci i Dąbrowskiego – 409.792,21 zł, Budowę chodnika przy ul. Słonecznej – 89.238,53, budowę ul. J. Kaczmarskiego – 663.523,97 zł, przebudowę ul. Matejki – 141.272,33 zł, rozpoczęto kolejny etap budowy kanalizacji deszczowej na Os. Leśna – 1.113,31 zł.

Ponadto w I półroczu rozpoczęto realizację pozostałych zadań ujętych w budżecie na 2018 rok wyłaniając wykonawców zadań planowanych do realizacji.

Szczegółowy opis realizacji zadań inwestycyjnych przedstawiony został w załączniku Nr 5.

Dział 630 - Turystyka

Plan 5.000,- zł, wykonanie 5.000 zł,

W wyniku przeprowadzonego konkursu zawarto umowę i przekazano dotację dla Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w wysokości 5.000,- zł.

Dział 700- Gospodarka mieszkaniowa

Plan 9.092.005,- zł, wykonanie 3.530.353,86 zł, z tego:

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	7.108.371,-	3.310.256,36
Wydatki majątkowe	1.983.634,-	220.097,50

Najbardziej znaczącą pozycją wydatków bieżących w tym dziale jest utrzymanie lokali komunalnych. Wydatki te obejmują opłaty za media dostarczane do lokali komunalnych, opłaty za wywóz śmieci i odprowadzanie ścieków, zaliczki płacone na fundusz remontowy wspólnot mieszkaniowych, wynagrodzenie zarządcy, ponoszone koszty remontów i bieżącej konserwacji komunalnego zasobu mieszkaniowego.

Wydatki w tym dziale poniesiono również na opracowania geodezyjne, wykonanie szacunków nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, na utrzymanie gruntów komunalnych, na opłaty roczne z tytułu użytkowania wieczystego, koszty postępowania sądowego.

W ramach wydatków bieżących wypłacono odszkodowania na rzecz osób fizycznych za grunty przejęte pod drogi publiczne gminne w kwocie 640.506,28 zł, a także poniesiono wydatki z tytułu zaliczek na koszty postępowań sądowych i egzekucyjnych dotyczących w szczególności zaległości w opłatach czynszowych oraz wpisów do ksiąg wieczystych – 25.986,38 zł.

Wydatki majątkowe poniesiono na przygotowanie dokumentacji termomodernizacji budynków przy ul. Górniczej – 13.530,- zł, opracowanie dokumentacji na wyłożenie kostką brukową ciągu komunikacyjnego przy ul. Wyszyńskiego 3 – 2.217,- zł, zadanie w zakresie budowy budynków komunalnych z lokalami socjalnymi na Zdrojkach Lewych – 155.633,50 zł, wykupy nieruchomości – 48.720,- zł. Kolejne wydatki majątkowe będą ponoszone w II półroczu.

Opis realizacji zadań majątkowych przedstawiony jest w załączniku Nr 5.

Dział 710 – Działalność usługowa

Plan 1.483.374,- zł, wykonanie 122.234,23 zł, z tego

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	401.374,-	122.234,23
Wydatki majątkowe	1.092.000,-	0,00

Kwotę 21.135,96 zł wydatkowano na zadania z zakresu planowania przestrzennego. Wydatki wykonane w I półroczu dotyczą kosztów ogłoszeń w prasie, sporządzenia operatów szacunkowych w zakresie opłat planistycznych, opracowania analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, wykonania I etapu zmiany mpzp „Rejon ul. Uniejowskiej i ul. Dobrska Szosa”. Kwotę 101.098,27 zł wydatkowano w związku z utrzymaniem i prowadzeniem cmentarzy komunalnych. Na drugie półrocze planowane są wydatki na utrzymanie grobów wojennych finansowane z dotacji z budżetu państwa oraz remont pomnika Ofiar Hitlerowskiego Terroru.

W ramach zadań majątkowych realizowano zadanie polegające na rozbudowie cmentarza w Słodkowie Kolonii. Faktury za wykonaną inwestycję wykonawca wystawi w II półroczu.

Dział 750- Administracja publiczna

Plan 10.414.272,88 zł, wykonanie 5.293.307,48 zł

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	10.364.272,88	5.293.307,48
Wydatki majątkowe	50.000,-	0,00

W ramach realizacji zadań bieżących w tym dziale poniesiono wydatki na:

	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- utrzymanie administracji wyk. zadania zlecone	265.787,88	131.528,54
- utrzymanie rady	412.500,-	188.633,48
- utrzymanie administracji samorządowej	7.907.476,-	4.023.976,45
- promocja jednostek samorządu terytorialnego	333.750,-	259.155,10
- utrzymanie MZOSZiP	1.344.659,-	639.087,37
- pozostała działalność	100.100,-	50.926,54

W ramach wydatków na utrzymanie administracji samorządowej finansowano koszty funkcjonowania Urzędu Miejskiego w tym wynagrodzenia pracowników oraz wydatki związane z prowadzeniem strefy płatnego parkowania i zieleniaka.

W ramach wydatków na promocję finansowano między innymi koszty imprezy promocyjnej „Dni Turku i Gminy Turek”, wydatki w ramach współpracy z miastami partnerskimi, wydatki na promowanie miasta w szczególności jego oferty inwestycyjnej. Środki w rozdziale Pozostała działalność przeznaczono w szczególności na wydatki związane z przygotowaniem wniosków aplikacyjnych o środki zewnętrzne, wypłaty diet dla

przewodniczących samorządów osiedlowych oraz wydatki związane z organizacją spotkań okolicznościowych i świąt państwowych.

W ramach wydatków majątkowych zaplanowano zakup komputerowego i oprogramowania na potrzeby urzędu, który będzie zrealizowany w II półroczu.

Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Plan 5.780,- zł, wykonanie 1.316,06 zł,

Wydatki bieżące poniesiono na aktualizację rejestru wyborców.

Wydatki te sfinansowano w całości z dotacji z budżetu państwa.

Dział 752 – Obrona narodowa

Plan 3.542,- zł, wykonanie 2.227,10 zł

Wydatki dotyczą obowiązkowych wypłat dla żołnierzy rezerwy biorących udział w szkoleniach. Wydatki zostaną zrefundowane w II półroczu.

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

Plan 133.600,- zł, wykonanie 63.277,70 zł, z tego:

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	103.600,-	63.277,70
Wydatki majątkowe	30.000,-	0,00

- na utrzymanie Ochotniczej Straży Pożarnej –48.721,- zł, z tego na dotacje z przeznaczeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej - 40.000,-zł,
- na utrzymanie bezpieczeństwa w mieście i działania prewencyjne – 5.290,30 zł,
- wpłaty na Fundusz Wsparcia Policji – patrole piesze – 9.000,- zł,
- na zadania z zakresu zarządzania kryzysowego – 266,40 zł.

W ramach wydatków majątkowych planowana jest wpłata na Fundusz Wsparcia Policji z przeznaczeniem na zakup samochodu dla KPP w Turku. Realizacja zadania planowana jest na II półrocze.

Dział 757 – Obsługa długu publicznego

Plan 800.000,-zł, wykonanie 377.151,41 zł obejmuje wydatki bieżące na:

- spłatę odsetek od pożyczek z WFOŚiGW – 14.253,41 zł,
- spłatę odsetek od wyemitowanych obligacji komunalnych – 362.898,- zł.

Dział 758 – Różne rozliczenia

Plan 1.164.349,- zł, wykonanie 83.272,25 zł, obejmuje wydatki bieżące na opłacenie prowizji bankowych – 6.295,00 zł oraz zapłacony podatek VAT wynikający z korekty 10-letniej odliczonego uprzednio podatku naliczonego przy budowie Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej Nr 1 w związku z przeznaczeniem sali zarówno do czynności podlegających opodatkowaniu jaki i zwolnionych i niepodlegających opodatkowaniu – 76.977,25 zł.

W dziale 758 pozostają niewykorzystane rezerwy:

- ogólna – 515.439,- zł,
- celowa na zadania w zakresie zarządzania kryzysowego – 320.000,-zł,
- celowa na inwestycje i zakupy inwestycyjne – 209.000,- zł.

Dział 801 - Oświata i wychowanie

Plan 32.337.498,- zł, wykonanie 17.604.338,34 zł, z tego:

<i>Nazwa rozdziału</i>	<i>Plan wydatków bieżących</i>	<i>Wykonanie wydatków bieżących</i>	<i>Plan wydatków majątkowych</i>	<i>Wykonanie wydatków majątkowych</i>
Szkoły podstawowe	13.071.698	7.355.899,11	93.000	0,00
Przedszkola	11.200.588	6.124.038,64	283.000	60.000,00
Gimnazja	4.689.499	2.687.678,76	0	0,00
Dowożenie uczniów do szkół	92.598	42.196,80		
Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli	175.892	59.358,05		
Stołówki szkolne i przedszkolne	873.113	417.693,88		
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	944.576	475.211,21		
Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych	574.063	192.697,30		

Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach i klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w innych typach szkół, liceach ogólnokształcących, technikach, branżowych szkołach I stopnia i klasach dotychczasowej szkoły zawodowej prowadzonych w , branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych	99.913	25.506,30		
Pozostała działalność	239.558	164.058,29		
Ogółem	31.961.498	17.544.338,34	376.000	60.000,00

W dziale Oświata i wychowanie wykonanie budżetu w I półroczu przebiegało zgodnie z planem. W miesiącach wakacyjnych w obiektach oświatowych zostaną wykonane remonty i inwestycje, stąd wykonanie wydatków w paragrafach remontowych i inwestycyjnych nastąpi w II półroczu.

W paragrafach wynagrodzeń osobowych, wykonanie wydatków w części rozdziałów działu 801 przekroczyło nieznacznie 50 % wskaźnik upływu czasu. W związku z reformą oświaty, od września 2018 w szkołach prowadzonych przez gminę zmniejszy się liczba oddziałów gimnazjalnych stąd wydatki w rozdziale 80110 ponoszone w II półroczu będą znacznie niższe. W szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę znacznie wzrosła liczba dzieci korzystających z nauczania indywidualnego lub nauczyciela wspomagającego, co znacznie zwiększa koszty wynagrodzeń. Z tego tytułu konieczne będzie zwiększenie planu wydatków w tym rozdziale w II półroczu. Gmina wystąpiła z wnioskiem o zwiększenie z rezerwy części oświatowej subwencji w związku ze wzrostem zadań oświatowych w gminie. Pozyskane środki zwiększą plan wynagrodzeń w jednostkach oświatowych.

W ramach wydatków na oświatę przekazano dotacje dla niepublicznych przedszkoli w kwocie 1.306.289,73 zł oraz dla niepublicznego gimnazjum w kwocie 19.489,90 zł. Ponadto opłacono koszty wychowania przedszkolnego dzieci będących mieszkańcami Turku, a uczęszczających do przedszkoli samorządowych na terenie innych gmin – 10.053,03 zł.

W ramach wydatków majątkowych w II półroczu, w miesiącach wakacyjnych będzie realizowana budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej w Szkole Podstawowej Nr 1, modernizacja sanitariatów w Szkole Podstawowej Nr 4, modernizacja sal zajęć wraz z

sanitariatami w Przedszkolu Nr7 oraz modernizacja schodów zewnętrznych w Przedszkolu Nr 5. Ponadto pięć przedszkoli zakupiło urządzenia zabawowe na place zabaw za łączną kwotę 60.000,- zł.

Dział 851 - Ochrona zdrowia

Plan 863.978,- zł , wykonanie 505.972,23 zł, obejmuje:

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	765.386,-	457.381,23
Wydatki majątkowe	98.592,-	48.591,00

Wydatki bieżące ponoszono na:	<u>plan</u>	<u>wykonanie</u>
- działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi	673.186,-	435.620,95
w tym dotacje dla stowarzyszeń	170.000,-	167.999,96
- na zadania w zakresie zwalczania narkomanii	18.000,-	9.300,89
w tym dotacje dla stowarzyszeń	9.000,-	9.000,00
- na pozostałą działalność w zakresie promocji zdrowia	74.200,-	12.459,39
w tym dotacje dla stowarzyszeń	20.000,-	7.200,00

W ramach wydatków na zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi zorganizowano wypoczynek zimowy w Białym Dunajcu i letni w Łazach k. Koszalina każdorazowo dla 40 dzieci z programem profilaktycznym, przeprowadzono 2 dwudniowe treningi dla osób współuzależnionych, zapewniono pomoc prawną osobom współuzależnionym i doznającym przemocy, sfinansowano współudział w Kampanii „Cięża bez alkoholu” i „Jadę nie piję”.

W ramach środków na pozostałą działalność na II półroczu planowane jest sfinansowanie szczepień przeciw grypie dla osób po 65 roku życia.

W ramach zadań majątkowych udzielono pomocy dla Województwa Wielkopolskiego z przeznaczeniem na wsparcie ratownictwa medycznego 48.591,00 zł. Na II półroczu planowane jest przekazanie dotacji dla SP ZOZ na zakup sprzętu medycznego.

Dział 852- Pomoc społeczna

Plan 7.807.084,-zł, wykonanie 3.857.123,83 zł. obejmuje wydatki poniesione na realizację zadań bieżących:

- pokrycie kosztów związanych z pobytem podopiecznych w Domu Pomocy Społecznej (w I półroczu w DPS przebywały 42 osoby) – 514.945,93 zł,
- na utrzymanie Środowiskowego Domu Samopomocy – 216.415,10 zł,
- na zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy – 5.000,- zł,
- na wypłatę zasiłków dla podopiecznych MOPS – 965.703,16 zł,
- na wypłatę dodatku energetycznego – 2.454,54 zł,
- na wypłatę dodatków mieszkaniowych – 352.462,39 zł,
- na opłacenie składek na ubezpieczenia zdrowotne świadczeniobiorców – 65.769,68 zł
- na utrzymanie MOPS – 787.908,39 zł,
- na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki – 6.000,00 zł,
- na realizację usług opiekuńczych – 781.307,72 zł,
- na zadania w zakresie dożywiania (pomocą w postaci bezpłatnych obiadów w szkołach objęto 147 dzieci, wydając 12 309 posiłków) – 70.818,50 zł,
- na działania na rzecz osób starszych, ubogich w tym realizowanych w ramach programu Senior + – 31.448,38zł,
- dotacje dla stowarzyszeń na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej tj. prowadzenie świetlic, klubu dla osób starszych, pomoc w zakresie dożywiania – 51.100,-zł
- zwrot dotacji do budżetu państwa (zwrócone przez świadczeniobiorców nienależnie pobrane świadczenia) – 2.992,87 zł,
- zwrócona do budżetu państwa dotacja niewykorzystana w 2017 r. na zadania w zakresie dożywiania wraz z odsetkami – 2.797,17 zł.

Środki z budżetu państwa przewidziane na wypłaty zasiłków są niewystarczające i konieczne jest zwiększenia planu w II półroczu. Zwrócono się do Wojewody Wielkopolskiego o zwiększenie środków na ten cel. Stosowna informacja wraz z zapotrzebowaniem została przekazana do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. W I półroczu wszystkie wnioski osób uprawnionych do otrzymania świadczeń zostały załatwione pozytywnie.

Ponadto w ramach wydatków w tym dziale realizowano zadania w ramach programu Senior + wydając na ten cel w I półroczu 22.755,03 zł. Gmina pozyskała na ten cel dofinansowanie w wysokości 24.828,- zł.

W ramach usług opiekuńczych opieką objęto 148 podopiecznych w czasie 48 376 godzin. Usługi świadczone są przez opiekunki w domu chorego. Ponadto opłacono specjalistyczne usługi opiekuńcze dla 11 osób.

W ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy przystąpiono do programu „Kolorowe Wakacje” skierowanego do dzieci z rodzin zagrożonych przemocą.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Plan 180.986,- zł, wykonanie 98.123,53 zł obejmuje dotację dla Stowarzyszenia Ogrodowego Rodzinnego Ogrodu Działkowego przyznaną w trybie konkursowym 2.000,00 zł oraz wydatki na realizację projektu: „Poprawa dostępu i rozszerzenie usług opiekuńczych i asystenckich oraz usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w Powiecie Tureckim” – 96.123,53 zł.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza

Plan 1.420.803,- zł, wykonanie 730.291,69 zł, obejmuje:

- wydatki bieżące na utrzymanie świetlic szkolnych – 440.433,44 zł,
- dotacje na udzielenie pomocy logopedycznej dzieciom uczęszczającym do przedszkoli i do klas I-III szkół podstawowych – 91.500,- zł,
- pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym – 18.572,00 zł,
- stypendia dla uczniów sportowe, artystyczne i na wyniki w nauce – 149.640,00 zł
- dotację dla przedszkoli niepublicznych na dzieci objęte wczesnym wspomaganie rozwoju – 30.146,25 zł.

Dział 855 – Rodzina

Plan 25.416.516,- zł, wykonanie 11.647.421,56 zł, obejmuje wydatki na zadania bieżące:

- na utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych (28 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych) – 48.486,54 zł,
- na zadania w zakresie wspierania rodziny – 106.245,02 zł,
- na wydatki związane wypłatą świadczeń w ramach programu "Rodzina 500+" – 6.858.914,16 zł,
- na wydatki związane z wypłatą świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych - 3.965.434,30 zł,
- na utrzymanie Żłobka Miejskiego – 359.600,64 zł,
- na obsługę programu dla rodzin wielodzietnych – Turkowska Karta Dużej Rodziny – 16,79 zł,
- na dotacje dla podmiotów prowadzących żłobki niepubliczne – 261.500,00 zł,
- na dotacje dla podmiotu prowadzącego klub dziecięcy – 3.125,00 zł,

- zwrot dotacji do budżetu państwa wraz z odsetkami (zwrócone przez świadczeniobiorców nienależnie pobrane świadczenia) – 44.099,11 zł.

Gmina za pośrednictwem MOPS realizuje program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”. Program skierowany jest do 33 rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi. Gmina oczekuje na podpisanie umowy na dofinansowane zadania ze środków budżetu państwa.

Wykonanie wydatków na wynagrodzenia osobowe w rozdziale 85502 (wykonanie na poziomie 62,21 % planu) dotyczy wynagrodzeń pracowników urzędu obsługujących zadania w zakresie wypłat świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Są to wydatki finansowane głównie w ramach 3% dotacji otrzymanej z budżetu państwa na wypłatę świadczeń w ramach zadań zleconych. Pracownicy wydziału realizującego te zadania wykonują również zadania z zakresu świadczeń wychowawczych, a ich wynagrodzenia są finansowane w ramach dwóch rozdziałów (85501 i 85502). Wykonanie wynagrodzeń w rozdziale 85501 – Świadczenia wychowawcze wyniosło 38,43 % planu, zatem środki zaplanowane na wynagrodzenia pracowników realizujących zadania zlecone w zakresie świadczeń wychowawczych, rodzinnych i alimentacyjnych powinny być wystarczające.

Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Plan 17.871.721,- zł, wykonanie 4.793.288,49 zł,

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	10.073.309,-	4.631.533,49
Wydatki majątkowe	7.798.412,-	161.755,00

Wydatki bieżące poniesiono na:

- dotację dla Powiatu Tureckiego na zadania w zakresie usuwania azbestu – 15.000,-zł,
- opłaty poniesione na rzecz Wód Polskich za usługi wodne – 1.443,00 zł,
- zadania związane z wywozem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych oraz funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie – 2.294.527,61 zł
- oczyszczanie miasta / omywanie jezdni i chodników, opróżnianie koszy ulicznych, różne prace porządkowe i naprawcze, wydatki związane z zimowym utrzymaniem jezdni i chodników oraz wydatki ponoszone z tytułu opłat za wprowadzenie wód z powierzchni ulic do kanalizacji deszczowej/ – 808.628,95 zł,

- utrzymanie zieleni / utrzymani zieleni miejskiej na skwerach, ulicach i parkach, remont fontanny oraz koszty zakupu energii elektrycznej zasilającej fontannę /– 300.968,85 zł
Kwota zobowiązań z tytułu utrzymania zieleni w mieście na dzień 30.06.2018r. wynosi 80.184,00 zł.

- utrzymanie schroniska dla zwierząt i znakowanie zwierząt – 146.934,00 zł,
- oświetlenie ulic – 1.055.271,74 zł,
- naprawę wiat przystankowych – 2.337,00 zł,
- opłaty za umieszczenie urządzeń w pasie drogowym – 6.422,34 zł.

Wydatki majątkowe poniesiono na wniesienie wkładu pieniężnego do spółki Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. w Kaliszu z przeznaczeniem na budowę oświetlenia na terenie miasta – 50.000,- zł, wydatki na wniesienie wkładu pieniężnego do spółki PGKiM z przeznaczeniem na budowę szaletu miejskiego – 15.000,00 zł, na opracowanie dokumentacji w zakresie rewitalizacji centralnych przestrzeni publicznych miasta – 80.150,00 zł, na opracowanie dokumentacji na budowę placów zabaw – 16.605,00 zł. Realizacja pozostałych wydatków majątkowych w tym dziale przewidziana jest na II półrocze.

Szczegółowy opis realizacji zadań majątkowych przedstawiony jest w załączniku Nr 5.

Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Plan 3.241.650,- zł wykonanie 1.653.454,02 zł, z tego:

Wydatki bieżące wykonane w tym dziale obejmują:

- dotacje dla instytucji kultury – 1.560.000 zł, z tego
 - Miejski Dom Kultury – 490.000,- zł,
 - Miejska Biblioteka Publiczna – 520.000,- zł,
 - Muzeum im. Józefa Mehoffera – 550.000,- zł
- organizowanie imprez kulturalnych – 90.554,03 zł, w tym dotacje dla stowarzyszeń – 70.000,- zł,
- utrzymanie miejsc pamięci – 2.899,99 zł.

W palnie wydatków majątkowych zabezpieczono 6.000,- zł na dotację celową dla biblioteki na realizację wydawnictwa „Życiorysy lokalne” w ramach serii Bibliotheca Turcoviana.

Dział 926 - Kultura fizyczna

Plan 6.897.121,- zł, wykonanie 3.473.221,46 zł, z tego:

	Plan	Wykonanie
Wydatki bieżące	3.418.921,-	1.900.860,80
Wydatki majątkowe	3.478.200,-	1.572.360,66

Wydatki bieżące poniesiono na:

- utrzymanie OSIR w tym utrzymanie krytej pływalni – 1.642.110,81 zł,
- utrzymanie Sali sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 1 – 32.982,47 zł,
- dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych na realizację zadań z zakresu sportu, udzielone w wyniku przeprowadzonych konkursów – 201.200,00 zł,
- pozostałe zadania, w szczególności organizacja imprez o charakterze sportowym – 24.567,52 zł.

Realizacja wydatków bieżących przebiegała zgodnie z planem.

W ramach wydatków majątkowych w tym dziale w I półroczu wydatkowano na budowę wodnego placu zabaw 1.482.765,10 zł, na przebudowę ciągu pieszo-jezdnego na obiekcie OSIR przy ul. Armii Krajowej - 67.245,56 zł oraz poniesiono wydatki na opracowanie dokumentacji otwartej strefy aktywności przy wodnym placu zabaw – 2.350,00 zł i dokumentacji na przebudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przy Placu Zawiszy – 20.000,- zł.

Opis realizacji zadań majątkowych przedstawiony jest w załączniku Nr 5.

Udzielone dotacje – załącznik nr 7

Na dzień 30.06.2018r. zaplanowano w budżecie miasta dotacje w kwocie 8.685.084,- zł, wykonano je w wysokości 4.454.111,44 zł, z tego na rzecz jednostek sektora finansów publicznych przekazano kwotę 1.623.591,- zł (w tym 1.560.000,00 zł dla instytucji kultury), na rzecz jednostek spoza sektora finansów publicznych przekazano w I półroczu 2.830.520,44 zł.

Nie zostały przekazane planowane dotacje celowe dla SP ZOZ na wsparcie zakupu sprzętu medycznego oraz dla biblioteki na realizację wydawnictwa „Życiorysy lokalne”. Realizacja tych zadań przewidziana jest na II półrocze.

Sukcesywnie w miarę rozstrzygnięcia konkursów i podpisywania umów były przekazywane dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych na realizację zadań gminy.

Dla przedszkoli niepublicznych przekazano dotacje w wysokości 1.336.435,98 zł. Obowiązek dotowania tych jednostek wynika z przepisów oświatowych. Ponadto udzielono dotacji na funkcjonowanie niepublicznych żłobków w kwocie 261.500,- zł.

Zestawienie udzielonych dotacji zawierające wykaz podmiotów, którym ich udzielono przedstawiono w załączniku nr 7.

Zobowiązania z tytułu wydatków budżetu

Kwota zobowiązań budżetu na dzień 30.06.2018r. wynosi 1.650.121,45 zł. Na dzień 30.06.2018 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Zaciągnięte zobowiązania będą uregulowane w II półroczu.

Dochody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska i ich przeznaczenie – załącznik nr 8

W 2018 roku zaplanowano dochody z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska w kwocie 2.500.000,-zł. Na dzień 30.06.2018r. dochody te wykonano w wysokości 2.216.253,54 zł tj. 88,65 % planu. Dochody z tytułu kar za wycinkę drzew i krzewów wykonano w wysokości 1.557,65 zł.

Środki w wysokości 657.239,43 zł wydatkowano na zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z tego:

- 15.000,00 zł – pomoc finansowa dla Powiatu Tureckiego na zadania w zakresie unieszkodliwiania azbestu,
 - 287.179,55 zł - na utrzymanie i urządzenie zieleni,
 - 261.379,88 zł – budowa kanalizacji deszczowej w ramach budowy dróg gminnych,
 - 13.530,00 – termomodernizacja budynków z lokalami mieszkalnymi przy ul. Górniczej.
- Rewitalizacja centralnych przestrzeni publicznych miasta Turku obejmujących tereny parków i skwery – 80.150,00 zł.

Przychody i rozchody budżetu - załącznik nr 4.

W planowanym budżecie na rok 2018 założono przychody w łącznej wysokości 10.512.000,- zł, z tego:

- z tytułu emisji obligacji komunalnych – 7.700.000,- zł,
- wolnych środków pozostałych na rachunki gminy na 31.12.2017r. – 2.812.000,- zł.

Rozchody zaplanowano w wysokości 3.843.388,-zł z tytułu spłat zaciągniętych pożyczek – 443.388,- zł i wykupu wyemitowanych obligacji 3.400.000,- zł.

W I półroczu 2018 przychody wykonano w wysokości 4.675.606,84 zł, z tytułu wolnych środków. Nie zachodziła konieczność emisji obligacji. Nie zaciągano pożyczek.

W okresie 01.01.2018 – 30.06.2018 rozchody wykonano w wysokości 221.694,00 zł z tytułu spłaty zaciągniętych pożyczek z WFOŚiGW.

Zadłużenie gminy

Kwota zadłużenia / raty kapitałowe/ z tytułu pożyczek zaciągniętych z WFOŚiGW i wyemitowanych obligacji komunalnych wynosiła na dzień 30.06.2018r. – 25.722.124,94 zł, co stanowi 21,13 % w stosunku do planowanych na 2018 rok dochodów gminy.

Kwota długu z tytułu wyemitowanych obligacji wynosi 24.800.000,00 zł, z tytułu pożyczek zaciągniętych w WFOŚiGW – 922.124,94 zł.

Rachunki dochodów jednostek, o których mowa w art.223 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 o finansach publicznych - załącznik nr 6.

Jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Turek, prowadzące działalność określoną w ustawie o systemie oświaty, gromadziły na wydzielonych rachunkach dochody określone w uchwale przez organ stanowiący. Dochody były przeznaczane na wydatki tych jednostek określone również przez organ stanowiący. W okresie I półrocza 2018 r. dochody wykonano w wysokości 961.658,72 zł tj. 43,41 % kwoty planowanej, wydatki w wysokości 864.040,20 zł tj. 39,00 % kwoty planu.

W załączniku nr 6 do sprawozdania podane zostały kwoty osiągniętych dochodów i zrealizowanych wydatków przez poszczególne jednostki w I półroczu 2018r.

Należności wymagalne

Na dzień 30.06.2017r. należności wymagalne z tytułu dochodów realizowanych przez gminę wynoszą / bez odsetek / **10.676.095,52 zł** - w tym:

- zaległości z tytułu podatków realizowanych przez gminę – 2.771.375,08 zł , z tego:
 - podatek od nieruchomości od osób fizycznych – 353.811,88 zł (z tego kwotę 118.742,07 zł zabezpieczono wpisem na hipotekę),
 - podatek od nieruchomości od osób prawnych – 1.751.971,56 zł (z tego kwotę 1.435.208,00 zł zabezpieczono wpisem na hipotekę),
 - podatek rolny od osób fizycznych – 1.626,32 zł,
 - podatek leśny – 6,64 zł,
 - podatek od środków transportu od osób fizycznych – 124.889,18 zł,
 - podatek od środków transportu od osób prawnych – 539.052,50 zł (z tego kwotę 536.748,50 zł zabezpieczono wpisem na hipotekę),
 - opłata skarbową – 17,00 zł
- zaległości z tytułu podatków realizowanych przez urzędy skarbowe – 75.361,33 zł, z tego:
 - podatek od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej – 71.972,33 zł,
 - podatek od spadków i darowizn – 795,06 zł,
 - podatek od czynności cywilnoprawnych – 2.593,94 zł,
- z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste gruntu – 23.953,75 zł,
- z tytułu opłat za służebność gruntową, trwałe zarząd – 6,23 zł,
- z tytułu sprzedaży mienia komunalnego (są to w szczególności przypisane do zwrotu bonifikaty) – 237.444,02 zł,
- z tytułu najmu powierzchni i usług świadczonych przez Turecki Inkubator Przedsiębiorczości – 144.843,10 zł
- z tytułu najmu i dzierżawy mienia komunalnego – 1.286.312,43 zł,
- z tytułu opłat niezależnych / media, wywóz śmieci/ uiszczanych przez najemców lokali komunalnych – 752.859,81 zł,
- z tytułu rozliczenia zaliczek wpłacanych w latach poprzednich na rzecz wspólnot mieszkaniowych – 6.890,29 zł,
- z tytułu zwrotu kosztów remontu lokalu socjalnego – 7.204,42 zł,
- zwrot od najemcy odszkodowania zapłaconego za brak dostarczenia lokalu socjalnego – 28.504,50 zł,
- zwrot kosztów odzyskiwania należności – 50.505,16 zł,
- z tytułu opłat cmentarnych – 1.103,00 zł,
- z tytułu opłaty adiacenckiej i planistycznej – 10.014,70 zł,
- z tytułu opłat za zajęcie pasa drogowego – 7.349,16 zł,
- z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 256.126,53 zł,
- z tytułu opłat za wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu – 372,44 zł,
- z tytułu udziału gminy w dochodach związanych z realizacją zadań zleconych/zaległości dłużników alimentacyjnych/ – 4.847.324,07 zł,

- z tytułu zwrotu przez świadczeniobiorców nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych – 71.750,31 zł,
- z tytułu naliczonej kary za zniszczenie mienia – 111,00 zł,
- z tytułu nieuiszczonej kary wynikającej z niewywiązania się z umowy – 32.666,40 zł,
- z tytułu kar nałożonych za odebranie psa – 5.833,65 zł,
- z tytułu kar za wycinkę drzew – 311,53 zł
- z tytułu odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze – 1.899,85 zł,
- z tytułu wynajmu obiektów świadczonych przez OSiR – 12.180,63 zł,
- podatek VAT od należności wymagalnych – 43.792,13 zł.

Ponadto gmina posiada wymagalne należności w wysokości 403.009,28 zł z tytułu pożyczki udzielonej w 2011 r.

W stosunku do zalegających podatników prowadzone jest postępowanie egzekucyjne.

W miesiącu czerwcu 2018r. na zaległości dotyczące podatku od nieruchomości , podatku rolnego i leśnego od osób fizycznych zostały wystawione upomnienia (655 sztuk).

Na zaległości z tytułu podatku od nieruchomości dla osób prawnych sukcesywnie w trakcie roku podatkowego wysyłane były upomnienia, a następnie tytuły wykonawcze i przekazywane Urzędowi Skarbowym celem prowadzenia dalszej egzekucji.

Z tytułu podatku od środków transportowych w m-cu czerwcu 2018r. wystawione zostały tytuły wykonawcze.

Zaległości podatkowe w stosunku, do których zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne są sukcesywnie ściągane przez aparat egzekucyjny i stopniowo wpływają do

W roku bieżącym wpłynęły następujące kwoty zaległości za lata ubiegłe:

podatek rolny -	135,47
podatek od nieruchomości /osoby fizyczne/ -	183.800,89
podatek od nieruchomości /osoby prawne / -	156.031,49
podatek od środków transportowych / osoby fizyczne / -	9.168,36

Realizacja i windykacja należności z tytułu czynszów i opłat niezależnych pobieranych od najemców lokali komunalnych prowadzona jest przez PGKiM w Turku na podstawie zawartej umowy o zarządzanie zasobem komunalnym.

Podsumowanie

W I półroczu 2018r. planowane dochody w wysokości 121.721.688,53 zł wykonano na poziomie 60.656.439,38 zł tj. 49,83 %, przy czym dochody bieżące zaplanowano w wysokości 110.216.559,53 zł, wykonano 59.888.589,03 zł tj. 54,34 %, dochody majątkowe zaplanowano na poziomie 11.505.129,- zł, wykonanie 767.850,35 zł tj. 6,67 %.

Wydatki planowane w wysokości 128.390.300,53 zł wykonano w kwocie 55.627.724,93 zł tj. 43,33 % planu rocznego, przy czym wydatki bieżące zaplanowane na 105.050.862,53 zł wykonano w wysokości 52.259.980,42 zł tj. 49,75 %, wydatki majątkowe zaplanowano w kwocie 23.339.438,- zł, a wykonano w wysokości 3.367.744,51 zł tj. 14,43 % planowanych. Budżet został zaplanowany z deficytem w wysokości 6.668.612,- zł, natomiast I półrocze 2018r. zamknięto nadwyżką w wysokości 5.028.714,45 zł.

Realizacja dochodów bieżących gminy, w większości tytułów przebiegała zgodnie z planem. Na wykonanie ich na poziomie przekraczającym 54% wpłynęło otrzymanie przez gminę w I półroczu dochodów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska dotyczących emisji za rok 2017, wpływ ośmiu z trzynastu rat subwencji oświatowej, wykonanie podatków i opłat powyżej 50% wskaźnika.

Na poziomie 48,23 % wykonano wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, jednak z uwagi na fakt, że zwykle raty przekazywane przez Ministerstwo Finansów w II półroczu są wyższe niż w pierwszej połowie roku, można zakładać, że przyjęty plan zostanie wykonany.

Istotnym źródłem dochodów własnych gminy jest podatek od nieruchomości. Wykonanie tych dochodów za I półrocze należy uznać za zadowalające (56,46 % planu), a wielkości planowane zapewne zostaną osiągnięte. Ze względu na spłatę znacznej kwoty zaległego podatku wraz z odsetkami, przekroczono planowaną kwotę odsetek .

W budżecie po stronie dochodów majątkowych zostały zaplanowane w szczególności wpływy środków pozyskanych w wyniku złożonego wniosku na wykonanie instalacji solarnych i fotowoltaicznych na potrzeby mieszkańców w kwocie 5.389.032,- zł. W związku z zakładaną na II półrocze realizacją zadania, wpływ dofinansowania przewiduje się w końcu roku. Gmina oczekuje również na ostatnią transzę środków pozyskanych na budownictwo socjalne oraz modernizację obiektu byłego Gimnazjum Nr 2. To zadanie zostało zakończone i rozliczone, obecnie trwają procedury weryfikacyjne. Na II półrocze przewidziano także wpływ dotacji pozyskanej z budżetu państwa na budowę ul.

Kaczmarskiego. W I półroczu Gmina otrzymała w szczególności ostatnią z planowanych transzy dofinansowania na modernizację stadionu 1000-lecia – 136.400,- zł oraz środki na wsparcie budownictwa socjalnego - 300.000,- zł. Taki harmonogram realizacji dochodów w powyższych tytułach wpływa na niskie wykonanie poziomu dochodów majątkowych w I półroczu.

Realizacja planu wydatków bieżących w I półroczu przebiegała prawidłowo, przy czym w nielicznych rozdziałach klasyfikacji budżetowej konieczne będzie zwiększenie planowanych środków (oświata, pomoc społeczna).

Wykonanie wydatków majątkowych na poziomie 14,43 % wynika z harmonogramu realizacji zadań majątkowych. W I półroczu podjęto realizację planowanych zadań (ogłoszono i rozstrzygnięto przetargi, zawarto umowy, rozpoczęto realizację robót budowlanych). Inwestycje w obiektach oświatowych zostały podjęte w okresie wakacji. Płatności za ich wykonanie nastąpią w II półroczu 2018 r. Poniesione wydatki majątkowe dotyczą w szczególności budowy układu komunikacyjnego w rejonie ulic 650-lecia i Dąbrowskiego (409.792,21 zł), budowy chodnika przy ul. Słonecznej (89.238,53 zł), budowy ul. Kaczmarskiego (663.523,97 zł), przebudowy ul. Matejki (141.272,33 zł), budowy budynków z lokalami socjalnymi na Zdrojkach Lewych (155.633,50 zł), budowy wodnego placu zabaw (1.482.765,10 zł), przebudowy ciągu pieszo-jezdnego na obiekcie OSIR (67.245,56 zł). Niski poziom wykonania planowanych wydatków majątkowych był powodem osiągnięcia wysokiej nadwyżki zamykającej wykonanie budżetu na półrocze 2018r.

W I półroczu 2018r. uzyskano przychody z tytułu wolnych środków pozostałych na rachunku gminy na 31.12.2017r. w wysokości 4.675.606,84 zł.

Rozchody planowane w wysokości 3.843.388,- zł wykonano w I półroczu 2018r. na kwotę w wysokości 221.694, - zł z tytułu spłaty pożyczek zaciągniętych w latach ubiegłych z WFOŚiGW.

CZĘŚĆ TABELARYCZNA

Część tabelaryczna sporządzona została w formie załączników w szczególności jak w uchwale budżetowej, w tym:

- Planowane i wykonane dochody budżetu – załącznik nr 1
- Planowane i wykonane wydatki budżetu – załącznik nr 2
- Dochody i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie oraz innych zadań zleconych ustawami - załącznik nr 3
- Planowane i wykonane przychody i rozchody budżetu - załącznik nr 4
- Wykaz wydatków majątkowych wraz z informacją szczegółową – załącznik nr 5,
- Plan dochodów rachunku dochodów jednostek, o których mowa w art. 223 ust.1 ustawy o finansach publicznych oraz wydatków nimi finansowanych - załącznik nr 6
- Plan i wykonanie dotacji udzielanych z budżetu gminy – załącznik nr 7
- Plan i wykonanie dochodów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i wydatków z zakresu ochrony środowiska – załącznik nr 8.